

EL POBLE CATALÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
SANTA AGNA 19. PRAL. TELÈFON 4258

ANY XIV :: NÚMERO 438 :: BARCELONA, DIMARTS, 17 D'ABRIL DE 1917 :: UN NÚMERO 5 CENTIMS

IMPRENTA I ESTEREOTIPIA
CARRER EST. 16 TELÈFON 2293

PARLOTEIGS DE PARÍS

DE LITERATURA ROSSELLONESA

La literatura catalana, tantost engrandí i tantost esvairada, té un caràcter molt interessant i esdevindrà més atractiva per a nosaltres, sobre tot, de la variada riquesa sense límits de la nostra llengua. Dins l'unitat de la llengua catalana volen manifestar-se diferències «ètniques» de les més pintoresques. Fixeu-vos en la tasca dels escriptors mallorquins, en la dels valencians, en la dels tarragonins, en la dels vigatans, en la dels gironins, en la dels lleidatans i en la dels de Barcelona. Cadascuna té un aire molt seu, molt típic i cap d'elles es coordina, sinó per la llengua, amb les altres. Què dir del Rosselló? No és solament la literatura catalana que té significació pel seu aspecte rialler i assoleiat, transumpta a tot esser-ho del terra i dels habitants, sinó també la literatura que alguns rossellonesos hi coneixen en llengua francesa. L'identitat de caràcter predomina per damunt de l'instrument literari.

Així ha succeït amb «Les Fleurs de vie», d'En Charles Grandó, qui ara ens fa present de sol, de vida i sobre tot de bon humor amb un llibre català: «Fariboles». En aquestes pàgines vibrants no es fa filòsofia ni filosofia ni sociologia. Són pàgines que brollen de les capes més profundes i més sàpies de l'ànima popular. L'autor deixa que, davant els nostres ulls embadalits, s'entri el somriure de la realitat i la bellesa de la vida. Però, que això sentit de la natura no faci escàndol als enamorats de l'art clàssic, l'art clàssic, el veritable, el pur, ens ha mostrat sempre la vida resplandint damunt la forma perfecta.

En els seus quadres humorístics, talment «frescos» en miniatura, En Grandó sab fer parlar a la gent de manera que un la veu moure i actuar davant seu. Però la facultat d'observació no satura allí, sense altre poder. L'autor presenta els seus personatges i tot allò que els vola: el color local d'ont vénen, i amb tot, el més admirable de l'art d'En Grandó no és això. Escolteu: sota el color local, i a l'entrellat, l'ànima assolejada del Rosselló resplandeix i palpita tota.

No hi ha dubte que l'autor ha escrit aquestes contes sense cap pretensió. El llenguatge

és tan senzill que sembla pres en la conversació corrent. Pel demés, un home creu oir parlar a l'autor amb el més pur accent del país. D'això ve tal vegada que guspiregin verberacions de llum per la seva presa, la contextura de la qual és sempre molt literària, fonda i coherent. La riquesa de les paraules i la pintoiresca de les expressions mestren l'excellent escriptor català que és En Grandó. Està ell doncs en el deure de conrear la prosa d'una manera seguida per rendir bon servei a la literatura catalana.

Mofeta un xic, En Grandó es complau en posar finament en ridícul els seus personatges, dins les peripecies en que maliciosament els col·loca. Ens ensenya sobre tot així en «Les estícores», en «Un home de pit», en «La cua del burro». Sens apareixer allí com flames tremoloses sota l'acció d'un esdeveniment tragi-còmic, del que, en fi de comptes, els llurs actes i tarannàs són els veritables factors. Car, i en això es revela un do literari de primer ordre, aquests personatges se encarreguen de dibuixar ells mateixos el contorn llur. En Grandó els infon una bona salut d'espirit i els vola de sol. La seva verba, còmica i burleta, pren devegades un to lleugerament llicencios, que dona un encara més vivent encís als seus contes.

Aquestes contes desenrotllen generalment temes donats en les fonts de les anècdotes locals. L'autor arriba quasi sempre al llar de desonlla amb procediments de cop de teatre, però d'una manera tota natural, sense grolleria artificial. En treu una mena de moralitat plaent i riallera, de la que l'Anatoli France, sense dubte, prearia el meridional sentit. Potser el sentit és massa rossellonès per a ésser parisenc. Però París no ha acaapat pas tot lo que roman encara del diví heretatge de l'Àfrica. En Grandó exhibeix precisament una gran finesa de percepció respecte al tarannàs dels seus compatriotes; els pinta alhora amb amor i amb certa ironia.

Sia, doncs, d'aquestes columnes estant, saludat i honorat l'escriptor del Rosselló que tant bellament s'inicia en les lletres catalanes. J. PEREZ JORBA

París, 2 d'abril de 1917.

NO PATEIXIN TOS

Preguntin la renomada PASTA PECTORAL del Dr. ANDREU. És demulcent, expectorant i calmant. A les primeres pastilles se sent una gran milloria i moltes vegades desapareix la tos a l'acabar la primera capsula. DEMANEU-LES EN TOTES LES FARMACIES.

Les millors conseqüències per al triomf dels Aliats. Els alemanys sezeixen replegant-se empesos per la artilleria aliada. I tot fa presumir que aquesta retirada és dels al·liats a les vores del Rin? Vol·dran anar a Berlín mateix a firmar la pau? Es produirà avens una revolució en el si del poble alemany? Totes aquestes preguntes són encara prematurs i per lo tant gratuïtes. El fet real i important és que els al·liats continuen avançant.

LA POLITICA

Aquesta adreça fou enviada al president Wilson ans que'l l'Estats Units entrassin obertament en el conflicte actual. Però fins ara no se n'ha tingut coneixement a Espanya. És, doncs, un document fins avui inèdit, que demostra com que algunes nacionalitats treballen per a la obtenció dels seus reivindicacions.

Diada Pi i Margall

Sota la presidència del regidor senyor Colomina Vassera s'ha reunit la Comissió executiva del monument a Pi i Margall acordant la publicació d'un follet de propaganda titulat «Barcelona Pi i Margall».

Així mateix s'ha aprovat les gestions realitzades en representació de la mateixa pel vocal senyor Roca i Roca relatives a la organització de la diada a Pi i Margall que's celebrará el proper dia 29.

Ka Dato ens visitarà

Decididament, En Dato ens visitarà. El tindrem aquí des del dissabte vinent al diàlluns Ara, doncs que estan ben xic apajagades les estridències catalanistes, aquests sociòlegs de guarda-roba no «escatimen els viatges i ens ve a veure més sovint, cosa de la qual ens mig alegrem, perquè l'Indústria hotelera sempre surt guanyant de les visites dels prohoms de la política madrilenya.

Aquest viatge d'En Dato és, si fa o no fa, com tots els viatges: s'usa. Presidirà una Assembla, assistirà a la celebració d'una primera pedra, donarà un vistazo a les dependències del Foment i de la Cambra de Comerç i deixarà que's quatre senyors que en nostra ciutat es recorden d'El Penfarleguin amb llons i banquets.

La monarquia, doncs, continua les tasques d'aproximació. A aquest pas, quan Barcelona deixi d'ésser republicana haurà batut el «record» de les Assemblies, tindrà un miler de edificis i monuments a punt de començar i els hotels viuràn de renda. Tot siga per la prosperitat de nostra benllogada ciutat i dels seus habitants!

El discurs d'En Cambó

El senyor Cambó continuà essent l'home del dia. I els vascongs continuen també essent la dèria principal del senyor Cambó.

Aquesta vegada el capítol dels regionalistes ha defensat purament la qüestió nacionalista sense barrejar-hi protecció d'indústries ni beneficis extraordinaris. El senyor Cambó senta càtedra de regionalisme en terres que són menys esclaves que les nostres, i ha fet a Donostia afirmacions que aquí moltes voltes han sigut apajagades per la política complacent, oportunista i acètica de les hostes que tan adictes li foren sempre.

El darrer discurs d'En Cambó no afegeix res de nou a les concepcions catalanistes ni aduoc en tot allò que està relacionat amb un fet tan important i original com és la guerra.

La nota més remarcable d'aquest parlament és la d'una cortesia tan il·limitada i tant de tòpic que arriba a consagrar «Vasconia» com la única població d'Espanya que al costat de Catalunya té força creadora i de protesta.

Potser per això mateix, algú podrà trobar que el seu discurs l'havia d'haver dit en Cambó a Extremadura o a Andalusia, perquè en aquests indrets sí hi ha navellers ni fabricants que hagin de concorrer a l'Exposició d'Indústries Elèctriques hi ha molta gent que necessita l'autonomia com el «gazpacho» o las «gachas» o l'arregada que es mengen.

Homenatge a l'alcalde

El dimecres pròxim, convocada per don Noel Llopis, se celebrará en la Rambla dels

Estudis, número 12, primer, una reunió de tots els elements liberals barcelonins, per a organitzar un homenatge popular al Marqués d'Olinda.

A l'acte estan convidats tots els personalitats del partit liberal, i presidents de Círcols cassinos i centres.

Una adreça dels lituans al president Wilson

La Delegació del Consell Nacional Suprem de Lituània dirigit darrerament al president Wilson una significativa adreça, responant a les últimes paraules de concòrdia i de humanitat que el primer magistrat de Nord-Amèrica dirigí al Senat del seu país. Diu així l'esmentada adreça:

«Es amb joia extrema que el poble lituà ha agut les nobles paraules del vostre missatge al Senat. El passatge consagrat als drets de les nacionalitats oprimides ha despertat en els nostres cors la esperança d'un avenir millor per a la nostra desventurada patria que, des de fa més d'un segle, fou forçada a suportar un jou estranger iniqu.»

Fermentem creiem que després d'aquesta espantosa guerra que ha acumulat les ruïnes damunt Lituània i ha sotmès el nostre poble en la misèria, el nostre país recoparará la seva entera independència. Els sangonants i immensos sacrificis de la humanitat resultants inútils si tots els pobles oprimides, i amb ella Lituània, no obtenen pas el dret d'escollir per ells mateixos la forma de govern que més convinga al desenvolupament llur i a llurs aspiracions nacionals, sense haver de temer ja més cap mena de trabes o d'amenaça de llurs veïns més poderosos.

Volem esperar que la gran república democràtica d'enllà la mar i son cap eminent pendrà sota la llur protecció totes les nacionalitats oprimides i en particular Lituània, que ha sofert de les horres de la guerra més encara que Bèlgica i que Polònia.

Aquesta adreça fou enviada al president Wilson ans que'l l'Estats Units entrassin obertament en el conflicte actual. Però fins ara no se n'ha tingut coneixement a Espanya. És, doncs, un document fins avui inèdit, que demostra com que algunes nacionalitats treballen per a la obtenció dels seus reivindicacions.

Recordem als nostres

lectors que la promesa diària està subjecta a la previa censura a causa de la suspensió de garanties

JOVENTUT NACIONALISTA REPUBLICANA

Es convoca per a avui dimarts a les deu en punt del vespre, a la reunió reglamentaria del Consell Directiu d'aquesta entitat a tots els individus que componen el citat Consell. Ciutat 17 d'abril de 1917.

P. A. del C. D.
El Secretari,
Gumersind Bonfà.

Únicament tampoc—un problema de sentiment.

I nosaltres que pel cap baix ho creiem tant com el senyor Cambó, hem cregut sempre que el nacionalisme era un sentiment social més que cap altra cosa. I des d'aquest punt de vista trobem que l'obra cal interessar-lo tant al menys com al burguès, en aquest problema d'emancipació de rassa i de independència espiritual i patriòtica.

Amb aquest acte de San Sebastián s'ha pal·lesat suau que no és selameat a Madrid on el regionalisme deixa de parlar en català. També a Donostia, les veus deixen de tenir l'eco que tenen a Catalunya. I així s'han sentit allà «Els Segadors» a tota veu, quan a la Llga els que no troben intolerable l'han de sentir amb sordina.

L'entusiasme de que parlen els telegrames és verament engrescador, i fora de desitjar que servís per a alguna cosa.

Si els vases volen fer alguna cosa de profit vegin d'apartar-se dels perills del regionalisme català. I sense fixar-se en les seves obres parlu fora essent en una frase del senyor Cambó: el nacionalisme és sentiment... i no fagin pas totes aquestes concessions i ideologies que la Llga ha anat fent als diferents ministeris de l'Estat espanyol.

LA MUSICA

Capítol de concerts

Manel Calsina

Aquest «vinclat» (deu constar de quinze a setze anys) donà proves de gran valor artístic en el recital de violí que donà a la Sala Mozart.

Una afinació correctíssima i un bri i seguretat inusitats en joves de la seva edat, feren aquesta sessió interès antíssima essent aclamats després de la execució de varies obres de Mozart, Corelli, J. Codol, Bach, Sarasale i Pugnani Kreisler.

L'acompanyà al piano discretament el professor Josep Codol.

Costa-Zoran

El primer dels dos concerts que tenen anunciats al Teatre Novetats es vegé favoregut de regular concòrdia que aplaudiu estrepitosament al violinista Costa i el pianista Terán de qui rederament hem tingut ocasió «ocupar-nos». Aquests dos artistes han assolit una tal alçaria que es posen posar al nivell dels millors estrangers que hem sentit.

An En Terán li sentirem «Evocación» i «Málaga» del genial Albeniz i «Los requiebros» d'En Granados. La seva execució segura i plena d'expressió entusiasma a l'auditori.

Lo mateix ocorregué junt amb En Costa en el «Ronde brillant» de Schubert, en la «Sonata en la» de C. Franck en dos obres de Desplanes-Nachez i Pugnani-Kreisler, i en l'Adagio i Presto d'una «Sonata» de Bach per violí sol.

Fou una sessió verament d'art.

J. Masslà

Del concert donat per aquest remarkable violinista sentirem sols la «Sonata en si bemol» de Mozart, dita amb mecanisme impecable, correcta divisió i sol bell i pur.

L'acompanyava discretament el pianista S. Garganta.

Un altre concert que simultàniament es donava al Palau de la Música Catalana i reclamava la nostra presència lo que ens impedi sentir lo restant d'aquest interessant recital.

Associació de Música de Camera

L'orquestra de corda que dirigeix En Rabentós executà força curesament el «Divertimento en re» de Mozart, bella obra un xic llarga (sis tems s'amplement desenrotllats), un conegut «minuet» de Gluck, el «Concert en la menor» de Vivaldi i l'«Octet» en mi bemol de Mendelssohn, obra aparatosa que no és de lo més recomanable de aqueix compositor, guinyant aplaudiments sincers.

Orfeó Montserrat

Coincidint amb la funció del Liceu que avui ressenyem, aquest orfeó donà un concert al Palau de la Música Catalana amb la cooperació d'orquestra i orgues.

Perdent un acte del Roberto sentirem qualque fragment de l'hermosa «Cantata» número 78 de Bach, «Llegenda de la Rosa» efecista i composició de En Ràfol, on la solista en Mercè Nadal logrà captivar a l'auditori amb sa veueta dolça i ben timbrada i la «Pregaria Vespertina» de Haydn, bella página polifònica que's agrada força.

L'Orfeó Montserrat assolí bonics efectes; l'afirmació, sols en certs moments, deixava que desitjar, lo que creiem era degut a la colocació de la orquestra.

Orfeó Gracienc

No convidava pas la nit del passat diumenge, a anar pel carrer Breton de los Herreros, a enfangar-se fins al genoll o a que'l vent se'n emportés el barret per la riera de Caselles. Però com poden més les nostres aficions que les inclemències del temps i la incuria del nostre municipi, a l'Orfeó ferem cap.

L'interessant programa anava a càrreg d'En Hector Puig, violinista, i En Pere Escuder, pianista que correctament interpretaren el Concert «en re», de Mozart. Els mateixos joves junt amb l'Enric Gomis, altre violinista, tingueren a son càrreg una Sonata de Haendel, executada amb tots cinc sentits. El pianista Escuder es feu com els anteriors aplaudir en un fragment de Sonata de Beethoven.

L'interpretació de «Vida amorosa d'una dona» de Schumann estava confiada a les orfeonistes Bayé, Torrents i Baratta acompanyades al piano per Molinari, encisant al nombros auditori que ovacionà a les gentils damiselles i sobre tot ala senyoreta Bayés que cantà «Adelaida», de Beethoven, amb tota l'ànima, fent sentir als oients la delectosa emoció amb que foren escrites tan belles pàgines.

C. L.

Sala d'Artistes Francescos

S'han posat ja a la venda els títols de cooperador de l'Exposició d'Art francès, l'inauguració oficial de la qual està senyalada per al proper dia 23. Quins títols, qual valor es de quinze pessetes, tenen la forma de carnet, en tela gris, amb inscripció i adornos dorats, i es venen a l'Ateneu Barcelonès, Foment del Treball Nacional, Círcol Equestre, Círcol del Liceu, Llga Regionalista, Cassino Mercantil, Reial Círcol Artístic, Saló París, Maison Dorée, Galerías Laietanes, Reial Associació de Caçadors, Sindicat d'Atracció de Forasters, «Cercle français», Cambra francesa de comerç i Associació «Amicale Française».

Com complement de la grandiosa manifestació d'arts plàstiques franceses que dintre pocs dies s'inaugurarà al Palau de Belles Arts s'ha conseguit després d'importantes gestions realitzades per l'administració del Palau de la Música Catalana i l'important entitat «Associació Francesca d'amics de la Música», l'organització de grans festivals musicals que's donaràn el proper mes de maig al Palau de la Música Catalana, consagrats exclusivament a la música francesa.

L'objecte d'aquests concerts es l'execució d'importantes obres musicals franceses moltes d'elles desconegudes del nostre públic, interpretades per eminents compositors, directors d'orquestra i artistes vocals i instrumentals francesos que vindran a Barcelona exclusivament a aital objecte.

Sis són les sessions d'art francès que's preparen, formant-se els programes amb obres de Charles M. Widor, H. Rabaud, Maurice Ravel, Claude Debussy, Deodat de Severac, C. Saint-Saëns, Vicens d'Indy, Cesar Franck, Eduard Lalo, Paul Dukas, Alfred Magnard, Gabriel Fauré, Henry Chausson, G. Duparc, E. Chabrier i Florent Schmitt.

Per a l'interpretació de l'important repertori que figura en els programes, vindran a Barcelona els eminents compositors i mestres directors francesos Gabriel Fauré, Vicens d'Indy, Charles M. Widor, Louis Hasselmans i Florent Schmitt, els quals dirigiran la orquestra o interpretaran la part de piano de varies de les seves obres.

Per altre part tindrem com a solistes l'eminent pianista Eduard Risler, a la reputada artista Mme. Blanche

Selva i a l'orguenista Marcel Dupré, deixeble i substitut de Widor a l'església de St. Sulpice de París.

Per a les obres de música de camera, els músics francesos han demanat la col·laboració del nostre Quartet Renatxement.

En aquesta important llista d'artistes instrumentals, cal afegir-hi encara els coneguts cantants de la Gran Opera de París Mmes. Croiza i Montjovet i Mrs. Lafitte i Couzinou.

També l'Orfeó Català, insistentment requerit pels insignes artistes que's honoraràn amb la seva visita, pendrà part en aquestes properes manifestacions d'art.

El seu concurs serà per a l'interpretació de la grandiosa obra de Cesar Franck «Les Beatitudes» que s'executarà, els fragments més importants, amb el concurs de solistes de la Gran Opera de París.

L'Orfeó Català ve preparant des de ja fa temps aquesta gran obra de l'anomenat pare dels músics francesos de l'actual generació.

Amb tot lo abans dit facilment se taràn càrrec els nostres llagidors de la importància que revestiran els festivals francesos anunciats pel proper mes de maig al Palau de la Música Catalana.

Comentari de la guerra

El front occidental

Sempre hem sostingut que el conflicte actual havia de resoldre's, en son aspecte militar, en el front occidental. No fa gaire retriem en la frase d'En Briand sobre Rússia, «Rússia és una muntanya d'arena». Avui eixa muntanya sembla definitivament solidificada: tant mateix, no cal comptar-hi massa i prosseguir, en el front francès atiant de valent.

El front francès és i resta el front principal. Del que fassí En Sarraill a Macedònia, del que puguin avançar anglesos i russos a Mesopotàmia, del terreny que els romanesos puguin reconquerir més enllà dels Alps Transilvanics, el comentarista no n'ha de tenir gaire cura mentre observi gran activitat en el front occidental. La guerra començà a França, segons la paraula d'En Joffre i és a França que s'ha d'acabar. Els esdeveniments ens ho estan provant. El món enter té els ulls posats en l'avenc de les tropes britàniques i d'aqueix avenc n'augura

GRANS MAGATZEMS

EL SIGLO

Del 16 al 23 d'abril

Ocasions excepcionals

EN

LLANES

SEDES

Telxits i estampats de cotó

Des del 23 d'abril

Gran Exposició i venda de

Trajos i Confeccions

per a senyors i nens

amb importants reduccions de preus

menys il·lusionats es terminà la «Gaceta de Vos», basant-se en la habitual qüestió, posa de manifest que Hindenburg es retirà, en la batalla de Arras, per a evitar la terminació de la guerra. Hi ha hagut mai algun engany en ben recompensat.

A Buenos Aires

Contra els alemanys

París, 16.—Notícies de Buenos Aires diuen que la multitud assolí a incendiar la Legació i el Consolat alemanys.

Es tem que succeïri el mateix en les demés oficines alemanyes.

Preparatius militars

Lió, 16.—Comuniquen de Petrograd que la activitat és molt intensa en totes les fàbriques i que delants del front han visitat la major part de les fàbriques en Petrograd per a comprovar els rumors arribats a l'exercit actiu referents a la disminució de l'intensitat del treball.

Els delegats entraren en els tallers, parlaren amb els enginyers, contramestres i obrers i sortiren satisfets dels resultats obtinguts.

Els tallers de fabricació de canons i municions treballen 24 hores sense interrupció.

La majoria de les fàbriques han acordat ajornar la jornada de vuit hores per a després de la guerra.

En una fàbrica qual amo no disposava dels medis de comprar carbó a causa del preu, els obrers s'han unit per a pagar efectuar les seves compres.

Els obrers mateixos detenen com agents als oradors que accionell l'interrupció del treball.

Ademés pot afirmar-se que els obrers de les fàbriques han pres una sèrie d'accords per a continuar el treball.

ESPANYA

(De 9 matí a 12 nit)

Parla En Romanones

Madrid, 16.—El president del Consell ha rebut aquest matí a casa seva la visita dels ministres de Governació, Estat i Guerra anant després a despatxar amb el Rei.

El comte de Romanones ha manifestat als periodistes quan aquests l'han visitat a la Presidència que el ministre d'Estat havia rebut un telegrama de nostre representant a Londres en el qual es rectificava els conceptes molestos per Espanya que s'havien atribuït al representant dels Estats Units amb ocasió d'un recent banquet a Londres.

Per més que el president mai havia concedit crèdit a determinades informacions, es mostrava molt satisfet per aquesta prova de consideració donada a nostra pàtria.

Ha manifestat després el president que fins dintre de tres o quatre dies no podrà facilitar la còpia de la nota enviada a Alemanya.

Com un periodista li ha recordat lo succeït amb ocasió de la nota anterior, ha dit el president que s'havien adoptat les degudes precaucions a fi de que cap informació s'avancés al coneixement del text del document a la premsa espanyola.

Tombé els reporters han manifestat al comte que un periodista del matí li atribuïa el propòsit d'obrir el Parlament amb el fi únic de caure en el i portar-se la quefatura del partit liberal.

El comte s'arronçat d'espatlles i ha dit: «Hi ha certes assercions que per lo absurdes que són elles mateixes es rectifiquen».

Després l'ha donat el cap del Govern de que algun periodista no hagi completat els acords presos per unanimitat en la reunió de periodistes en virtut dels quals es comprometien a sotmetre a la premsa catalana que es referenci al problema internacional no són diferents aspectes a canvi de que no fossin sotmesos a la dita censura els altres originals.

Aquesta informalitat dels mateixos periodistes ha obligat al Govern a l'adopció d'algunes mesures de rigor que era precisament lo que'l Govern no volia fer.

Així s'ha donat el cas de que en aquests últims dies han aparegut articles en oberta pugna amb el sùdit criteri del Govern.

De Foment. - El carbó

Madrid, 16.—El ministre de Foment ens ha dit que l'ha visitat la junta de defensa de Castelló acompanyada dels diputats baró de

Nou diplomàtic

Madrid, 16.—Aviat presentarà llurs credencials al rei el nou ministre plenipotenciari de Grècia en aquesta Cort.

El preu de l'arroc

València, 16.—La junta central de subvencions ha acordat que l'arroc segueixi venent-se al preu de taxa o sigui a 4450 pessetes.

El problema del carbó

València, 16.—Visità al governador civil el enginyer senyor Santomà de la fàbrica de gas Lebón, dient-li que el no arriba carbó dintre de pocs dies es veurà obligat a suspendre el servei d'illuminaçió.

El governador ho comunicà al Govern i ha rebut un despatx del ministre de Foment, aconsellant la economia de carbó a la capital i a tots els pobles de la província, fent ús de l'illuminaçió elèctrica sempre que sigui possible.

Parlant amb En Ruiz Jiménez

La premsa censura

Madrid, 16.—El ministre de la Governació ens ha dit:

«Abir m'ha participat l'honorat de la censura dels periodistes que «El Socialista», «Espanya Nueva» i «El Día» no han presentat les gaderies a la censura».

Ademés, «Espanya Nueva» tampoc havia presentat al Govern ni els exemplars corresponents.

Valg donar compte d'això al director general de Seguretat i aquest cridà l'atenció del director de «El Socialista», imposant una multa de 150 pessetes al periòdic «El Día» i suspengué la publicació de «Espanya Nueva».

El Govern lamenta l'ocorregut, però té que complir amb els seus deures.

El periòdic «La Nació» portà aquesta matí a la censura dues planes solament i va dir que envia la que faltava, però no ho ha fet.

Creu—afegí el ministre—que deuen reanudar-se les bones relacions entre la premsa i el Govern.

Nosaltres, amb el millor desig, deixem reduïda la censura a petició del senyor Moya.

El senyor Soriano ha presentat quatre sol·licituts per a publicar altres tants nous periodics.

Afegí el senyor Ruiz Jiménez, en contestació a les diverses preguntes que li han dirigit respecte al criteri aplicat a l'exercir la censura, que aquest l'exposa en la següent nota:

«Han succeït dubtes sobre el criteri que s'exerceix en determinats punts de la censura dels periodics.

A fi de que aquelles desapareixin, serà convenient declarar que aquest criteri és no permetre en aquests moments la publicació de notícies, comentaris ni judicis que puguin entorpir o atenuar l'eficàcia de la reclamació amistosa que'l Govern espanyol té formulada davant el Govern alemany, perquè si uns periodics defensen la llicitud del torpillament del «San Fulgencio» i altres posen en dubte que aquest hagi estat realitzat realment per un submarí alemany, es comprèn que la argumentació de la nota espanyola pot perdre part de la seva virtualitat».

A preguntes dels periodistes referent a la reapertura de la Casa del Poble, contestà el ministre que això ho ha de resoldre el jutge.

El discurs d'En Cambó

Gementaris de la Premsa

Madrid, 16.—«La Epoca» comentant el discurs que'l senyor Cambó pronuncià ahir en San Sebastián diu que no correspon ni al moment en que ha sigut pronunciat ni a la personalitat de l'orador.

Afegí: La tasca parlamentària darrerament realitzada pels regionalistes s'havia caracteritzat per la orientació nacional de dita força política.

Havien abaratat els regionalistes problemes d'ordre general, d'interès per a tota Espanya i en molts punts coincidint el senyor Cambó amb nosaltres, honrant-nos així i tributant-li merescuts elogis.

Ara el senyor Cambó abandona aquest camp i torna a parlar amb un criteri de nacionalisme estret menyspreant a les altres regions espanyoles que no siguin Catalunya i les províncies vasconques.

I això és fa quan més es necessita l'unió de tots i quan els països on quins el nacionalisme és un sentiment viu i no un artífic polític, ens donen eloqüent exemple d'aquesta unió.

Creuquins el senyor Cambó, això és inferior als seus mereïments i no és així com es serveix als interessos del país.

El «Mundo» diu que solament en estat de demència és possible paragonar els països balcànics amb Catalunya, i diu:

Nosaltres, aimant la regió catalana i encara que no fos part integrant de la personalitat nacional, no li desitjariem tant trist pervindre.

Els nacionalistes balcànics no per evolució que aquesta és impossible encara que no ho cregui el senyor Cambó sinó revolucionàriament per la força, no han passat de valors col·lectius en la Borsa de les grans nacions limitrofes.

Quant per cessar la tirania turca començaren a dibuixar sa personalitat aquelles nacions no guanyaren res en independència: el grec turc, turc fou substituït pel dogal rus, austriac o alemany. Senzillament canviaren de senyor.

I això que podia tenir-se per una teoria la ha posat en acció la guerra europea. Els Balcans segons el senyor Cambó pensaven han pres part en el conflicte girant en l'òrbita del amo i sent les seves víctimes propietàries. Se vol major «capitis diminutiu»?

Com a tema acadèmic no està mal del nacionalisme, però no en aquests moments, quant tots els pobles fan més intensa la cohesió i coordinen llurs esforços ardent un patriotisme, per a redifinir se's fronteres, amb vista al robustament de la pàtria.

Tot intent de divisió interna és criminal. No's tracta de reduir a l'aparguir per a que recollint sa empolvada guitarra del Museu de Guernica, reanusi sa èxode pels pobles, cantant trobes a les nacionalitats mortes.

La missió de tots els espanyols és consolidar i enlitar la gran nacionalitat d'Espanya. Sa llibertat, independència i grandesa és la llibertat, independència i grandesa de totes les regions.

El «Heraldo» diu: Els corresponents han donat amb extensió referències del discurs del senyor Cambó i això ha sigut un bé per a poder dedicar-li comentaris per a que s'escoltin en els drets polítics.

No existeix a Catalunya el nacionalisme de la Lliga i el nacionalisme econòmic des del punt de vista espanyol a través de l'aranzel.

El senyor Cambó no pot parlar mal d'Espanya davant un concurs de fabricants de Catalunya, que col·loquen sa producció en el rest d'Espanya.

Així a San Sebastián el senyor Cambó ha nomenat tirans als espanyols no separatistes. Ha dit que les úniques regions que's rebel·larien contra l'invasor serien Vasconia i Catalunya.

El senyor Cambó no digné res nou en son discurs, encara que mai s'atreï a expressar tals conceptes fora del radi de la Lliga.

Aquest home—afegí—que blasfema contra Espanya i desallotja dels ministeris a polítics de tots els matjos, per a demanar i obtenir del nefant Estat, no vegila en claudicar.

No es ell ni els catalanistes els culpables, sino els governs cegos i cobards que no s'han pres el treball d'estudiar la psicologia catalana i la força de q'st estat actual.

El Govern i la qüestió internacional

Madrid, 16.—Diu aquesta nit l'«Heraldo»: No ha sigut possible conèixer la opinió que manté el comte de Romanones l'actitud del senyor Villanueva. La reserva és bastant significativa i podrà resumir-se amb les opinions escoltades als amics del quefe del Govern que deien avui:

Reconeixem que'l desig del nostre quefe és mantenir la unitat del partit, que'l conduïx a debilitats perjudicials, qual resultat és una anarquia manca, que fa mal al partit liberal.

Estem abocats a una acció parlamentària i això no's suficient per a deixar de parlar el comte de Romanones.

De les seves paraules dedueixen alguns que la neutralitat perilla, quant personalitat tant autoritzada com el senyor Villanueva es crea en el cas de dir lo que ha dit.

Si el comte de Romanones es detingués davant aquestes consideracions de patriotisme, hagués declarat que'l senyor Villanueva estava fora de la disciplina del partit, doncs seguint el censurable exemple d'alt primat, altres conlegues s'exposin al públic les seves opinions.

Això anubirà amb que el comte de Romanones sigui l'únic que calli.

Existia curiositat en conèixer els termes en que s'ha desenvolupat l'intervista que el marquès de Alhucemas i els senyors Alba i Dato tingueren amb el rei en la festa celebrada ahir d'ant en l'Hotel Ritz.

El senyor García Prieto i Alba han contestat:

El Rei, al fer-nos l'honor de sentar-se a la nostra taula en l'Hotel Ritz a prendre un refresc es concretí a parlar-nos de la brillantesa de la festa que es celebrava en aquells moments.

El senyor Dato digné que fou a Palau a oferir sos respectes al Rei.

«La Tribuna»

Madrid, 16.—Diu aquest periòdic que ha sigut tant per la censura son artícle de fondo íntegre, en el qual es defensava la neutralitat d'Espanya.

Recorda als llegidors que «El Liberal» de ahir i altres periodics han publicat, amb autorització de la censura, excitacions contra nostra neutralitat.

El viatge del marquès de Cortina

Madrid, 16.—S'ha comentat la notícia de que'l marquès de Cortina hagi assistit a Londres a una conferència celebrada per delegats de les colonies angleses i el Govern britànic, en la qual es tracta de problemes per a després de la pau, que afecten solament a les regions interiors d'Anglaterra.

La notícia ha sigut desmentida pel Govern, que digné el marquès de Cortina ha complert correctament la seva missió.

El comte de Romanones se mostra satisfet de la forma com l'ha desenvolupat.

Suspensió de periodics

Madrid, 16.—Diu «La Acció»:

Sabem per bon conducte que hi han cinc periodics sentenciats a suspensió al menor preu.

Els col·legues intervencionistes estan d'enhorbona.

Malgrat de la suspensió de «Espanya Nueva» aquesta nit s'ha publicat amb la mateixa informació i la mateixa redacció, variant-se el títol, que és ara «Nueva España».

Torpillejament

Cádiz, 16.—Comuniquen de Puerto de Santa Maria que a dotze milles d'Ayamonte, ha sigut torpillejat un vaixell portuguès.

Diversions públiques

Teatres

GRAN TEATRE DEL LICEO

Avui, dimarts, no hi ha funció.—Demà, dimecres, 7^a d'abonament i propietat. A les 9 en punt última representació de MEISTROFEL, per les senyores Nieto i Lucchi i els senyors Gila i Nicoletti-Kormann.—Dijous, ROBERTO EL DIABLO, per les senyores Nieto i Farry i els senyors Palet i Nicoletti-Kormann.

TEATRE TIVOLI

Avui, dimarts, a les 5, entrada, 30 cèntims. «Serafín el pintor», el farolero per Anselmo Fernández, sa filla Doro, la Sta. Fenar.—Nit, a un quart de 10: «La tempesta» 3 actes.—Entrada, 60 cèntims.

TEATRE DE NOVELTATS

Companya dramàtica MARGARIDA XIRGU.

Primer actor FRANCISCO FUENTES

Avui, dimarts, nit, a dos quarts de 10, l'entremés «Sangre gorda» l'obra en 3 actes, d'indiscutible èxit.

MARIANELLA amb assistència dels autors don B. Pérez Galdós i D. Serafí i D. Joaquín Álvarez Quintero.—Demà, dimecres i tots els dies: «Marianela».—Es despatxa a compaduria.

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companya BLANA JORDI

Avui, nit, a dos quarts de 10, EL COSINET I LA MANIGA AMPLA.

TEATRE NOU

Companya del teatre de Novelats dirigida per JAUME BORRAS

Avui, dimarts, nit, a dos quarts de 10: Primer, A CA L'ANTIQUARI. Segon, el genial drama en 3 actes, d'En GUIMERA.

Jesús que torna

Demà, dimecres, Gran funció de Gala i d'Homenatge a la més llegendària gloria de Catalunya ANGEL GUIMERA.

TEATRE APOL

ACONTEKEMENT TEATRAL

Avui, dimarts, nit, a les 9, gran festival benèfic

AMADEU CRISTIA

Números que s'interpretaran: acte primer de l'òpera «Dolores», per a concert per eminents artistes; acte primer de l'òpera «La Bruja»; gran concert final del acte primer de l'òpera «El Diabolo» (chor d'autzells); acte segon de la sarsuela «La tempesta», interpretant el concertant més de 100 executants.

TEATRE COMIC

TOURNEE PENELLA. Gran companya de sarsuelas, revistes i operetas.

Avui, dimarts, tarda, a les 5, matinee popular.

lar Primer, «El barquillero». Segon, «Molinos de viento». Exit grandios de la Sta. Roma i el Sr. Russell. Entrada amb dret a butaca 40 cèntims.—Nit, a dos quarts de 10, a 30 cèntims. «El amor de los amores». Segon, la gran revista «Las musas latinas». Tercer, exit gran «La última española».—Aviat, la previsa argentina, «P. B. T.».

Teatre Poliorama

Companya LARRA-LOPEZ ALONSO

Avui, tarda, a les 3: «La cición».—Nit, «El premio Nobel».

Concerts

Palau de la Música Catalana RUBINSTEIN

Concerts els dies 22, 26 i 30, a la nit.

AUDICIÓ ÍNTEGRA DE IBERIA D'ALBERNIZ

en els tres concerts.—Abonament i programes: magatzem de música «Unión Musical Española», 113, Portal de l'Angel.

Sala Mozart

Canada, 31.—Dijous, 20, a las 10, nit, gran recital històric de guitarra per SAINZ DE LA MAZA. Es despatxen localitats en la «Sala Mozart» i en el magatzem de música dels senyors Dotesio, Portal de l'Angel, 113.

Gran Cassino del Parc de Barcelona

Elegant Café Restaurant. Cuberts a 5 pessetes servei a la gran carta.—Totes les nits: SOL-REE DANCING i amenas VETLLADES.

Music - Halls

Eden Concert Assalt 12. Telèfon 3333

—Propietari: En FRANCESC RUXO—

El music-hall dels grans debuts.—Tots els dies tarda i nit.—Els nous grans 600 de l'Eden, entre les que figura la monissima divette espanyola.

PILAR FRANCO

hermoses artistes mes.

FOLIES BERGERE Telèfon, 3.229. Mu sic-Hall Parísien.

Exit del extraordinari concert de VARIETES I SARGUELES

Compost per reconeguts artistes.

Concert. Apertur a les set. A prs minuit souper tango.

NOVELTY

Gran Music-hall prop del teatre Cimó mosos artistes.

Concert per 35 hermoses artistes.

DIVERTIDES SARGUELES

Music - Hall POMPEIA

Temple de la Alegria. Telèfon, 2.458.—Tots els dies, Grans Concerts. Exit de les DIVERTIDES REVISTES escrites expressament per dit local. Després del espectacle SOUPER TANGO.

Entrada lliure. Butaques gratis.

ROYAL CONCERT MUSIC-HALL

Marqués del Duero, 106, davant Teatre Comtal

Grans Concerts tots els dies, tarda i nit, per una important «Companya de Varietes».

Moulin Rouge

Vila Vilà, 93 i 95, Telèfon, 4.348.

Tots els dies, tarda i nit, grans Concerts.

Entrada lliure. Butaques gratis

Gran Café Català

SOCIETAT CABO PALOS, Rambla Santa Mònica, 6. Tots els dies grans balls servits per ELEGANTS CAMBRERES

MONTE CARLO

Assalt, 25. Telèfon, 4.317

Tots els dies, tarda i nit, grans Concerts

Societat Patria Chica

Barbàr, 16 bis Tarda nit grans concerts

Gran Imperi

Ronda Sant Pau, 34 i 36. Telèfon, 4584.

Tots els dies, tarda i nit, grans Concerts.

Ideal Room

Assalt, 10, Saló Rojo

Ginjo, 3. Grans Concerts.

La Bona Sombra

Sint Pau, 75. Grans Balls, tarda i nit.

La Bombilla

Unit, 7. Grans concerts

Aleazar Espanyol

Societat Andaluza Comercial. GRAN SALA DE BILLARS. Telèfon, 108.

Gran Cató de Novelats

Ronda Sant Antoni. Billars. Gratuïts.

Café AUSTRALIA

Mendizábal, 11. Grans Concerts i Balls, tarda i nit.

LA Cibeles

Marqués del Duero, 57. Grans Balls, tarda i nit.

APOLO

Balme, cantonada Aragó

Balls i concerts, tarda i nit

Bosque PALERMO

Rbla. del Centro. Balls Japonesos.

Marqués del Duero, 100. Grans Concerts.

Madrid-Concert

Marqués del Duero, 116. Grans balls, tarda i nit.

Unit, 12, Saló Tango.

Marqués Duero, 72. Grans Concerts

Music-Hall SEVILLA

Gransaló cine Doré

Avui, dimarts, tarda i nit, grandioses sessions de cine i varietes, colossal conjunt, programa superior en el que figuren: THE FREMS, jongleurs serio-còmics. Exit de la notabilíssima parella de balls a transformació SELESA I REVOLUTOSA. Germans GOMEZ, número poutpurri compost de cinc senyores acrobates, balladores, duetistes i cançonetistes.

PILAR ALONSO, original e ingenua cançonetista ja coneguda d'aquest públic.

Gran exit de la magistrat pel·lícula.

LA BAILARINA ENMASCARADA

Es despatxen localitats numerades, sens augment de preu, per a tota la setmana, a les mateixes taquilles del cine des de les onze del matí.—Telèfon, 514, A.

FRONTO COMTAD

Avui, a les quatre.

Rojos: CECILIO I CARRERAS.

Blaus: BARCELONÈS I EGUIA.

Nit, a un quart d'onze.

Rojos: Germanes CAZALLIS.

Blaus: GABRIEL I GOENAGA.

Arxius, Museus i Biblioteques

ARXIVS:

Episcopal: Palau Episcopal.

Municipal:—Obert de les deu del matí a la una de la tarda i de les quatre a les set de la tarda: Casa de la Ciutat.

De la Catedral: Plaça de la Catedral.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comptes de Barcelona.

De Protocols: Notariat, 4.

Del Real Patrimoni: Palau

Sastrerías "LAS 40"

Hendex Nuñez, 1 .: Alta Sant Pere, 63 .: Jaume I, 19 .: Primessa, 19 .: Hospital, 87

**TRAJO
o
GABAN**
a mida
per a
CAVALLER
40
pessetes

PREU UNIC

Preus de suscripció:

Barcelona el mes 1.00 Ptas.
Espanya trimestre 4.50
Estranger 9

El Poble: Catala

Diari Federal Nacionalista Republica

Butlletí de suscripció

Don _____

de _____ carrer _____ núm. _____

se suscriu per un trimestre començant e dia _____ de _____

de 1916.

FIRMA _____

NOTA: Per a suscriure's enviar el present butlletí a l'Administració d'EL POBLE: CATALA, acompanyant l'import de la suscripció en lliura de fàcil cobrament

PRIMITIVA LEGIA

Estrella Conejo

ÚNICA PARA HACER
BUENA COLADA
SIN ESTROPEAR LAS ROPAS
POR SU SUAVIDAD
BLANCURA Y DESINFECCIÓN
15 AÑOS DE ÉXITO!

LA MAS ECONOMICA
POR SUS RESULTADOS INMEJORABLES
MAS BARATA QUE NINGUNA PORQUE CON POCOS HAY BASTANTE
EL FABRICANTE
Mijana Mansa

Bodes i bateigs
carrer Sant Pau, 33

Ebanisteria 'GIRALT'

CASA FUNDADA EN 1880

Gran assortit de mobles de luxe
d'estils clàssics i moderns .: .
dibuixos originals i exclusius de
la casa .: . Es faciliten pressu-
posts i projectes d'amoblament
i decoració d'habitacions. Preus
limitadíssims .: . Unica casa que
garantitza els seus mobles per
temps indefinit

EXPOSICIO I DESPATX:

CANUDA, 16 .: .: .: TELEFON, 8127

Aparells parlants

discos i rollos suavis
COMPR, CANVI I LLOGUER
NEW-PHONO-Ample, 35, Barcelon
Inscursal Plaça Trilla, núm. 4, Gracia

Esqueles mortuories

s'admeten fins a les dugues de
la matinalada.

LA MUJER EN SU CASA

REVISTA MENSUAL DE

LABORES

ECONOMIA DOMESTICA Y MODAS

ES UNICA Y EXCLUSIVA EN ESPAÑA

Declarada útil
para que pueda servir de texto en la enseñanza
por R. O. de 16 de Febrero de 1905.

PIDANSE PROSPECTOS

A LA CASA EDITORIAL BAILLY-BAILLIERE

8888 de Balboa, núm. 21.- MADRID

Les inyeccions, els lavatges, el sàndal i l'arbol solen retragar la cura
de la purgació, semblant primer que va bé, però al deixar-lo tornen el
flux, i en general, sola entretenir a cura. Amb les especialitats
PARADELL en pocs dies se logra la cura completa.

FARMACIA PARADELL Comte de l'Assalt, 23
BARCELONA

PROGRESO

Revista comercial hispano-americana y de exportación

Esta Revista es de gran circulación en España y en el Extranjero, especial-
mente en las Repúblicas Hispano-Americanas. Cuenta con inteligentes co-
responsales en Cuba, Puerto-Rico, Estados Unidos, Méjico, Venezuela, Chile,
Ecuador, Perú, Costa Rica, República Argentina, Uruguay, Colombia, Para-
guay, República Dominicana, Guatemala, Nicaragua, Bolivia, El Salvador,
Honduras, Panamá, Marruecos (Tánger), Inglaterra (Londres), Francia (Pa-
ris), Portugal y otros países.

- PROGRESO -

es la Revista más conveniente para hacer una propaganda eficaz, verdadera
y de gran extensión. Aparte del servicio de suscripción, anunciantes, etc., se
remite gratuitamente para la mayor difusión de la propaganda de casas
anunciadoras, a todas las Cámaras de Comercio, Bolsas, Circuitos mercanti-
les, Asociaciones Industriales, Ateneos, Bibliotecas, Sociedades económicas
de Amigos del País, Representantes de España acreditados en el Extranjero,
Vapores Transatlánticos, etc., etc.—Redacción y Administración. Calle
Santa Ana, 19 pral. BARCELONA